POLITISK KRONIK

UDLANDET

Oktober 1951

1. Den svenske socialdemokratiske regering omdannes med deltagelse af Bondeforbundet, hvis leder Olle Hedlund bliver indenrigsminister. Af de socialdemokratiske ministre udtræder Gustav Möller og Allan Vougt, der som forsvarsminister afløses af Torsten Nilsson.

   FNs Sikkerhedsråd erklærer sig med 9 stemmer mod 2 (Rusland og Jugoslavien) kompetent til at behandle den persiske oljestrid, men behandlingen udsættes indtil premierminister Mossadeq's ankomst til New York.

2. Den persiske vicepremierminister Fatemi udtaler, at den russiske ambassadør har lovet Persien hjælp i form af udvidet handel.

   Den vesttyske regerings informationskontor meddeler, at hemmelige notater om kabinetsmøder er blevet udleveret til den franske højkommission og til det socialdemokratiske parti, der dog senere nægter at kende noget til sagen.

   Tidligere sundhedsminister Aneurin Bevan og hans tilhængere får ved valget til det engelske arbejderpartis eksekutivkomité flere repræsentanter valgt.

3. Det engelsk-persiske oljeselskabs stab forlader Abadan.

   Det meddeles, at sterlingområdets guld- og dollarreserver i 3. kvartal af 1951 er faldet til 3.269 mill. $, idet der har været et underskud på 638 mill. $ mod et overskud på 54 mill. $ i det foregående kvartal.

4. De forenede Stater suspenderer al „Point Four"-hjælp til Ceylon, som 2.10 har sendt 5.500 t. gummi til Kina.

7. Israels regering omdannes til en koalition mellem Mapai og den religiøse blok. Ben Gurion fortsætter som premierminister og Moshe Sharett som udenrigsminister.

   Persiens premierminister Mossadeq flyver til New York for at deltage i forhandlingerne i sikkerhedsrådet.

8. Landdagsvalget i Bremen resulterer i fremgang for socialdemokrater og neonazister og tilbagegang for regeringspartierne (fra 47.7 til 35.6 %).

   Den ægyptiske premierminister Nahas pasha foreslår i deputeretkammeret ophævelse af den anglo-ægyptiske traktat af 1936 og af samstyreaftalen af 1899 om Sudan samt oprettelse af en sudanesisk stat i personalunion med Ægypten.

9. I en note til Cairoregeringen bestrider England Ægyptens ret til ensidigt at opsige traktaterne.

   Atlantmagternes tolvmandskomité træder sammen i Paris og vælger Harriman til formand, Gaitskell og Monnet til viceformænd.

10. Den østtyske ministerpræsident Grotewohl erklærer, at de fleste af dr. Adenauers 14 betingelser for afholdelse af altyske valg er acceptable, men at forhandlingerne med de allierede højkommissærer må afbrydes.

11. Kommunevalg i Norge viser fremgang for arbejderpartiet i forhold til 1947.

    Det sudanesiske Ummaparti protesterer mod Ægyptens indlemmelseskrav og erklærer kun at ville være tilfreds med fuld uafhængighed.

    Irak foretager en henvendelse til Eng-

land om ændring i de irakisk-engelske traktatforhold.

Diskontoforhøjelse i Frankrig, som også tager andre forholdsregler for at standse inflationen og faldet i valutakurserne.

13. Storbritannien, U.S.A., Frankrig og Tyrkiet forelægger Ægypten forslaget om oprettelse af en allieret overkommando for Mellemøsten og indbyder Ægypten til at deltage heri; suspensionen af den anglo-ægyptiske aftale fra 1936 gøres afhængig af, at Ægypten modtager dette tilbud.

Østtysklands præsident, Wilh. Pieck udtaler, at hans regering ikke længere insisterer på kravet om afbrydelse af forhandlingerne mellem forbundsrepubliken og den vestallierede højkommission som betingelse for forhandlinger.

Fra Venezuela meddeles, at et kommunistisk revolteforsøg er slået ned.

15. Begge huse i det ægyptiske parlament vedtager regeringsforslagene af 8. 10. om opsigelse af traktaterne med England.

Den ægyptiske udenrigsminister meddeler den engelske ambassadør regeringens beslutning om at afvise firemagtsforslaget af 13. 10 og det britiske forslag fra samme dag om fortsættelse af det engelsk-ægyptiske samstyre med bistand af en international kommission, indtil Sudan selv kan bestemme sin endelige stilling.

16. Resultaterne af de franske departementsrådsvalg den 7. og 14. 10 viser fremgang for gaullister og moderate, tilbagegang for socialister og kommunister.

Sammenstød i Suez-kanalzonen mellem britisk militær og ægyptiske civilpersoner.

Storbritannien beslutter at sende forstærkninger til Ægypten.

Pakistans premierminister Liaquat Ali Khan myrdes. Hans post overtages af den hidtidige generalguvernør Khwaja Nazimuddin.

Persiens premierminister Mossadeq afviser i FN's sikkerhedsråd et engelsk mæglingsforslag.

17. Undtagelsestilstand proklameres i Ægypten.

18. U.S.A.s højkommissær i Vesttyskland McCloy erklærer, at U.S.A. vil føle sin egen sikkerhed truet og gribe ind, hvis der opstår en ny hitleristisk politistat i Tyskland.

19. FN's sikkerhedsråd beslutter med 8 stemmer mod 1 (Rusland) at anmode Den internationale Domstol om en udtalelse angående rådets kompetence til at behandle den persiske oljestrid.

22. Den europæiske betalingsunion offentliggør en oversigt over medlemsstaternes balance overfor unionen: Storbritannien ÷ $ 142 mill., Vesttyskland ÷ 106 mill., Holland ÷ 191 mill., Belgien + 80 mill., Schweiz + 77 mill., Italien + 142 mill. og Portugal + 71 mill.

I Korea underskriver begge parters forbindelsesofficerer en overenskomst om genoptagelse af våbenhvileforhandlingerne.

23. Den syriske udenrigsminister afviser tanken om en mellemøstlig forsvarspagt.

Kinas præsident Mao Tse-tung erklærer, at hjælpen til Nordkorea vil blive fortsat, indtil U.S.A. er parat til en fredelig løsning.

24. Præsident Truman erklærer, at krigstilstanden mellem U.S.A. og Vesttyskland ophører.

Rusland og Persien afslutter en vareudvekslingsaftale (sukker mod bomuld).

25. I Korea genoptages våbenhvileforhandlingerne i Panmunjon.

Der afholdes valg til det engelske underhus med følgende resultat. Konservative og allierede: 13.7 mill. stemmer og 321 mandater (1950: 12.5 mill. og 298). Liberale: 0.7 mill. og 6 (2.6 mill. og 9). Arbejderpartiet: 13.9 mill. og 295 (13.1 mill. og 315). Andre: 0.2 mill. og 3 (0.3 mill. og 3). Attlee demissionerer, og Winston Churchill opfordres til at danne regering.

26. Det japanske parlament godkender

fredstraktaten og sikkerhedspagten med U.S.A.

I Tibet når de kinesiske besættelsesstyrker frem til Lhasa.

27. Den ægyptiske regering sender en note til Storbritannien, hvori den meddeler, at traktaterne af 1936 og 1899 nu er opsagt, og at Kong Faruks titel er ændret til „Konge af Ægypten og Sudan"; de britiske tropper forlanges trukket bort fra kanalzonen, hvor der efterhånden har udviklet sig en meget spændt situation med gentagne sammenstød mellem britiske tropper og ægyptiske civilpersoner.

Det albanske indenrigsministerium melder om tilintetgørelse af en større gruppe jugoslaviske agenter.

I Grækenland dannes en centrumsregering (progressister og liberale) med general Plastiras som premierminister og Venizelos som udenrigsminister.

28. De engelske liberales fører Cl. Davies meddeler, at han har afslået et tilbud om sæde i den nye regering, men har tilsagt den sit partis støtte.

30 medlemmer af det illegale persiske Tudeh-parti arresteres.

Ved valgene til det schweiziske nationalråd bliver resultatet (i mandater)

Katolsk-konservative..	48	(1947: 43)
Agrarpartiet	23	(21)
Radikale	51	(52)
Socialdemokrater	49	(47)
Kommunister	5	(7)
Forskellige andre	20	(24)

29. Det amerikanske udenrigsministerium meddeler, at U.S.A., Storbritannien, Frankrig og Tyrkiet har underrettet Syrien, Libanon, Saudi Arabien, Jordan og Israel om, at oprettelsen af en mellemøstlig overkommando fortsættes uanset Ægyptens stilling.

Indonesiens premierminister meddeler, at ca. 15.000 personer nyligt er blevet arresteret som medlemmer af en undergrundsbevægelse med udenlandsk støtte.

Libanons parlament vedtager en resolution, hvori det udtales, at landets uafhængighed trues af de vestlige forsvarsplaner.

30. Udnævnelsen af ministre med kabinetsrang i den nye engelske regering afsluttes. Det nye kabinets medlemmer er: Winston Churchill (premier- og forsvarsminister), Anthony Eden (vicepremier- og udenrigsminister), Lord Woolton (lord president med ansvar for fødevarer og landbrug), R. A. Butler (finansminister), Lord Ismay (commonwealth), Lord Salisbury (lordseglbevarer), Maxwell Fyfe (indenrigsmin. og walisiske sager), W. Monckton (arbejdsmin.), Oliver Lyttelton (kolonier), Lord Simonds (lordkansler), P. Thorneycroft (handel), Lord Cherwell (paymaster-general, ansvarlig for atomenergi), J. Stuart (Skotland), Macmillan (boliger og lokalstyre), Lord Leathers (transport, brændsel og energi), Crookshank (sundhedsmin., underhusleder).

Burmas premierminister Thakin Nu erklærer, at Burma vil nationalisere alle fremmede foretagender mod erstatning.

31. Det hollandske andetkammer vedtager med 62 stemmer mod 6 ratifikationen af Schumanplanen.

Præsident Truman underskriver loven om økonomisk hjælp til fremmede lande; af ialt $7.3 mld. skal de 5.8 gå til Europa (incl. 4.8 mld. militærhjælp).

November 1951

1. Uroligheder i Marokko.

Den persiske oppositionsleder Imami beskylder regeringen for ikke at have standset kommunisttruslen.

Tre tidligere kommunistiske ministre i Polen, Gomulka, Spychalski og Putek, sættes under anklage for forræderi.

2. Den østtyske ministerpræsident Grote-

wohl udtaler sig mod forslaget om FN's deltagelse i forhandlingerne om afholdelse af altyske valg.

5. U.S.A., Storbritannien og Frankrig tilstiller FN's generalforsamling en resolution, der foreslår at nedsætte en upartisk international kommission under FN's opsyn til at undersøge muligheden for gennemførelse af altyske valg.
6. Kongens tale ved åbningen af det engelske parlament bebuder ophævelse af stålnationaliseringen, udvidelse af boligbyggeriet og fødevareproduktionen og fortsættelse af arbejderregeringens udenrigspolitik.
7. Den engelske finansminister R. A. Butler bebuder importnedskæringer, skatteforhøjelser, besparelser og renteforhøjelse.
8. Udenrigsminister Acheson forelægger Englands, Frankrigs og U.S.A.s forslag om regulering, begrænsning og gradvis reduktion af rustningerne og de væbnede styrker, for FN's plenarforsamling i Paris.

   Sovjets udenrigsminister Vyshinsky kritiserer vestmagternes forslag skarpt og fremlægger Sovjets, der indeholder forbud mod medlemsskab af atlantpagten, mod oprettelse af baser på fremmede staters område og opfordrer til våbenhvile i Korea, til indkaldelse af en verdensafrustningskonference og afsluttelse af en femmagtsfredspagt.
10. Den syriske regering går af på grund af indre uenighed om den mellemøstlige forsvarspagt.
11. Ved valgene i Argentina genvælges Perón til præsident med 4½ mill. stemmer af ialt 7 mill.; også i parlamentet får præsidentens parti stort flertal. Den slagne radikale kandidat protesterer mod valgets karakter.
14. I Belgrad afsluttes en overenskomst om amerikansk militærhjælp til Jugoslavien.
16. M. P. Koirala danner ny regering i Nepal.

    Udenrigsminister Vyshinsky uddyber sit afrustningsforslag bl. a. med krav om forbud mod atombomber, nedrustning med en tredjedel, fuld oplysning om rustningernes omfang m. m.

    Frankrigs finansminister René Mayer bebuder skatteforhøjelser og importnedskæringer.
19. Den norske statsminister Ejnar Gerhardsen træder pludseligt tilbage og afløses af tidl. minister Oscar Torp.
22. England og U.S.A. afslutter en aftale om udveksling af råvarer.

    Efter et møde i Paris forhandler udenrigsministrene Acheson, Eden og Schuman med den vesttyske kansler og udenrigsminister Adenauer. I en fælleserklæring meddeles, at man vil søge den vesttyske besættelsesstatut afløst af en ordning, der indskrænker besættelsesmagternes kompetence til at omfatte sager angående Berlin og hele Tyskland; de allierede tropper skal forblive i Vesttyskland som „sikkerhedsstyrker".
23. Som svar på en række ægyptiske henvendelser afviser den engelske regering skarpt de ægyptiske klager over de britiske troppers holdning og tilkendegiver englændernes beslutning om at forblive i kanalzonen.

    Efter et møde med medlemmer af Europarådet erklærer en amerikansk kongresdelegation sin beklagelse af, at rådet ikke har gjort større fremskridt.
24. På et gaullistisk partimøde kritiserer general de Gaulle Plevenplanen, der ikke giver garantier for, hvorledes den nye tyske hær skal anvendes.

    Sovjetunionen protesterer mod planerne om oprettelse af den mellemøstlige forsvarskommando.
26. Under forhandlingerne i Panmunjon er der nået enighed om en våbenstilstandslinje, der dog kun vil have gyldighed, såfremt der afsluttes en våbenstilstand inden 27. 12.

    Den af det østtyske „Volkskammer" nedsatte komité til drøftelse af en fællestysk valglov forkaster det vesttyske forslag om en forudgående undersøgelse af forholdene i Tyskland.
27. Den tjekoslovakiske vicepremierminister Slansky arresteres for spionage.
28. Den engelske indenrigsminister Max-

well Fyfe erklærer i Europarådet, at Storbritannien ikke vil indtræde i en europæisk føderation, men er parat til at støtte praktiske forslag. Paul Reynaud kritiserer Englands holdning.

Premierminister Pibul Songgram og andre militære ledere foretager et ublodigt statskup i Siam og genindfører 1932-forfatningen, der giver kongen ret til at udnævne halvdelen af de deputerede.

29. I Syrien tager hærens stabschef, Chichekli, magten og fængsler regeringen.

Den britiske koloniminister Lyttelton ankommer til Singapore og erklærer, at ordenen må genoprettes, før der kan nås politiske fremskridt.

December 1951

1. Den franske finansminister René Mayer meddeler, at det som følge af et amerikansk tilsagn om øget økonomisk hjælp vil være muligt at undgå drastiske importnedskæringer.
2. Den italienske landbrugsminister meddeler, at der er planlagt udstykning af 900.000 acres, og at $^1/_{10}$ heraf allerede er udstykket.
3. En ungarsk note til U.S.A. protesterer mod, at amerikanske flyvemaskiner 19. 11. har krænket ungarsk luftområde med „forbryderiske hensigter"; maskinen er blevet tvunget ned af russiske jagere.

Alvorligt væbnet sammenstød mellem britisk militær og ægyptisk politi i Suezkanalzonen.

Militærrådet i Syrien med stabschef Chichekli som leder udnævner oberst Fawzi Selon til statsoverhoved, premier- og forsvarsminister.

4. FN's ad hoc-komité vedtager med 50 stemmer mod 6 (Sovjetblokken og Israel) at indbyde udsendinge fra hele Tyskland til forhandlinger om forberedelserne til afholdelse af altyske valg.

De vesttyske fagforeninger udsteder en advarsel mod nazismens begyndende genopvågnen.

I en henvendelse til britiske parlamentsmedlemmer udtaler den vesttyske kansler Adenauer, at Vesttysklands neutralisering nødvendigvis vil betyde dets indlemmelse i østblokken.

5. Sammenstød mellem politi og demonstranter i Cairo og Alexandria.
6. Ved indledningen af en forsvarsdebat i det engelske underhus udtaler premierminister Churchill bl. a., at britiske styrker ikke vil indtræde i Europahæren; endvidere at man vil genoprette hjemmeværnet og arbejde videre med fremstillingen af en atombombe.

Siams konge, Phumiphol Aduljej, godkender den foretagne forfatningsændring og overlader regeringsdannelsen til marskal Pibul Songgram.

7. De stater, der har underskrevet den italienske fredstraktat, modtager en note fra Italien, der anmoder om ændringer i traktatbestemmelserne, bl. a. med hensyn til rustningsbegrænsningen.

FN's plenarforsamling vedtager med 54 stemmer mod 5 (østblokken) formynderskabskommissionens resolution om at optage Italien i FN.

8. Den vesttyske delegation forhandler med FN's ad hoc-komité.
11. Den østtyske delegation afviser under forhandlingerne med ad hoc-komitéen planen om, at en FN-kommission skal undersøge mulighederne for afholdelse af altyske valg.

Efter mødet i Strassbourg mellem Frankrigs, Vesttysklands, Italiens og Beneluxlandenes udenrigsministre meddeles, at den kontrol, man har foreslået for Europahæren, skal udøves gennem et ministerråd, der er ansvarligt overfor en forsamling i lighed med Schumanplanens.

Europarådet afviser et fransk forslag om oprettelse af en forbundsmyndighed for deltagerne i Schumanplanen, men anbefaler med 60 stemmer mod 10 oprettelse af en politisk myndighed i

udenrigs- og forsvarspolitiske spørgsmål.

Forsamlingens præsident, Spaak, træder tilbage på grund af utilfredshed med den „frygtsomme politik".

Det meddeles, at Den europæiske Betalingsunion har anmodet den østrigske regering om at træffe forholdsregler til bekæmpelse af inflationen og at stabilisere valutaen.

12. Den norske regering fremlægger en forsvarsplan for årene 1951–54, hvori de samlede udgifter anslås til 2½–3 mld. kr.

13. Det schweiziske parlament vælger forbundsrådet for 1951–55; 6 af de 7 medlemmer genvælges, og partistillingen ændres ikke.

Den franske nationalforsamling ratificerer Schumanplanen med 377 stemmer mod 233 (gaullister, kommunister og enkelte moderate).

Ægyptens ambassadør i London trækkes tilbage som protest mod britisk „aggression".

14. I Canada ophæves valutakontrollen.

15. 45 krigsforbrydere løslades af de engelske og amerikanske myndigheder i Vesttyskland.

I Frankrigs svar på et tunesisk memorandum om oprettelse af repræsentative institutioner i Tunis betones det, at forholdet mellem de to lande kun kan baseres på anerkendelse af, at de bånd, der forener dem, er af definitiv natur.

Den finske rigsdag vedtager en bemyndigelseslov, der giver regeringen udvidede beføjelser til bekæmpelse af inflationen.

17. Ægyptens økonomiminister trækker sig tilbage på grund af uenighed med regeringen om dens indenrigs- og udenrigspolitik.

Den hollandske regering forbyder tjenestemænd at være medlemmer af det kommunistiske parti.

18. I Korea udveksler våbenstilstandsdelegationerne lister over tilfangetagne soldater.

Den vesttyske forbundsdags udenrigsudvalg vedtager – mod socialdemokraternes stemmer – at anbefale ratifikation af Schumanplanen.

Efter et møde mellem Englands og Frankrigs premier- og udenrigsministre i Paris udsendes et kommuniqué, hvori det udtales, at der hersker enighed mellem de to regeringer i alle internationale spørgsmål.

19. FN's sikkerhedsråds diskussion om Italiens optagelse i FN udskydes på ubestemt tid, efter at Sovjets repræsentant har klarlagt, at hans stilling er uændret. FN's ad hoc-komité vedtager med 45 stemmer mod 6 vestmagternes forslag om, at mulighederne for afholdelse af valg i hele Tyskland skal undersøges af en international kommission.

FN's plenarforsamling vedtager med 44 stemmer mod 5 (10 stemmer ikke) vestmagternes reviderede forslag til nedrustningsresolution, der nedsætter en kommission til forberedelse af en verdensnedrustningskonference.

Teherans nyudnævnte generalguvernør trækker sig tilbage som protest mod regeringens indblanding i forberedelserne til valget.

22. 42 krigsforbrydere løslades i Vesttyskland.

Det meddeles fra Prag, at Rudolf Slanskys hverv som viceministerpræsident og økonomisk koordinationsminister vil blive overtaget af dr. Dolansky.

Det græske parlament vedtager med 138 stemmer mod 8 (græsk samling stemmer ikke) en forfatningsændring, der bl. a. hjemler ekspropriation og udstykning af visse storgodser og forbyder tjenestemænd at strejke.

23. I Korea anklager FN's våbenstilstandsdelegation nordkoreanerne for ikke at have gjort rede for ca. 50.000 fanger.

24. Libyens selvstændighed proklameres af den nye konge Idris I, og en libysk regering dannes under Mohammed Bey Montasser.

25. Den indiske premierminister Nehru udtaler, at fremmedherredømmet i de franske og portugisiske besiddelser i Indien snart må ophøre.

Pakistans premierminister Khawja

Nazimuddin udtaler, at FN's sikkerhedsråd bør gribe ind i Kashmir.

28. Det meddeles, at den jugoslaviske dinar vil blive devalueret til en sjettedel.

29. FN's våbenstilstandsdelegation i Korea fremlægger en række endelige forslag, bl. a. fuldstændig „tilfrysning" af hærenes tilstand.

Den franske nationalforsamling vedtager med 510 stemmer mod 109 bevillingerne til krigen i Indokina.

30. U.S.A.s handelsminister meddeler, at U.S.A.s nationalprodukt i 1951 var $327 mld., en stigning på 15 %, hvoraf dog halvdelen skyldes stigende priser.

31. Den internationale flygtningeorganisation (I.R.O.) ophører at eksistere.

U.S.A.s højkommissær i Tyskland McCloy udtaler, at forbundsrepublikens industriproduktion nu er 148 % af 1936-niveauet, Berlins 51 %.

DANMARK

Oktober 1951

1. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft og ambassadør mrs. Eugenie Anderson underskriver en dansk-amerikansk venskabs-, handels- og skibsfartstraktat til afløsning af den gældende konvention af 26. april 1826.

2. Rigsdagens 103. samling åbnes. Statsminister Erik Eriksen udtaler, at det er regeringens hensigt at begrænse lovgivningsarbejdet til det strengt nødvendige og hvad forholdenes udvikling gør absolut påkrævet. Med hensyn til den økonomiske politik vil det være rigtigt at afvente virkningerne af de i sidste samling gennemførte foranstaltninger og de selvregulerende kræfter, der er sat i gang, før man tager stilling til udformningen af den økonomiske politik på længere sigt.

3. Finansminister Thorkil Kristensen giver i forbindelse med fremlæggelsen af forslag til finanslov for 1952–53 en oversigt over den finansielle og økonomiske stilling. Ifølge statsregnskabet udgjorde de samlede indtægter i 1950–51 godt 2900 mill. kr. og udgifterne godt 2500 mill. kr. For 1951–52 anslås indtægterne til 3200 mill. kr. og udgifterne til 2900 mill. kr., og for 1952–53 kan det ventes, at indtægter og udgifter vil balancere med ca. 3200 mill. kr. Herved er der regnet med forlængelse af de gældende afgiftslove, men ikke af værne- og tillægsindkomstskatten, der ligeledes udløber den 31. marts 1952. I indtægterne er ikke medregnet de beløb, der indkommer gennem bunden opsparing, ca. 220 mill. kr. i 1951–52 og ca. 130 mill. kr. i 1952–53.

Handelsminister Rytter giver i folketinget en redegørelse for valutasituationen, der i de sidste måneder har haft tendens til at bedres. Det samlede underskud på betalingsbalancens løbende poster fra medio 1951 til medio 1952 anslås nu til godt 500 mill. kr. mod godt 700 mill. kr. i 1950.

Arbejds- og socialminister Poul Sørensen fremsætter i fkt. forslag om pristalsregulering to gange årlig af alders- og invalideренter, normalbidrag m. v., forslag om bemyndigelse for arbejdsløshedskasserne til at yde brændselshjælp til arbejdsløse og forslag om arbejderbeskyttelse.

Højesteret mildner landsrettens dom over politiinspektør Troels Hoff fra fængsel til dagbøder.

4. Forsvarsministeriet offentliggør en forholdsordre til forsvaret, hvori det bl. a. hedder, at fjendtligt angreb skal betragtes som mobiliseringsordre, og at ordrer, der i kongens, regeringens, forsvarsministerens eller højere militære myn-

digheders navn udgives om ikke at mobilisere, ikke gøre modstand eller om at afbryde påbegyndt mobilisering eller kamp, skal betragtes som falske.

Repræsentanter for de kommunale organisationer og Københavns kommune forhandler med indenrigsministeren og finansministeren om kommunernes vanskeligheder ved at fremskaffe lån til anlægsvirksomhed. Kommunernes behov i indeværende finansår anslås til 240 mill. kr.

Fyens Disconto Kasse meddeler, at banken som følge af pengestramningen har været ude for en akut likviditetskrise, som nu er overstået ved velvillig assistance fra Nationalbanken og bankens to hovedforbindelser i København (Privatbanken og Landmandsbanken).

8. I København underskrives en dansk-fransk handelsaftale for tiden 1. oktober 1951–30. september 1952. Hovedsagelig på grund af en nedsættelse af eksportkontingentet for smør reduceres den danske eksport til Frankrig fra 200 til 150 mill. kr. Værdien af de franske eksportkontingenter udgør ca. 73 mill. kr. mod ca. 135 mill. kr. i 1950–51, idet en række franske eksportvarer efter ændringerne i den danske indførselsbevillingsordning nu frit kan konkurrere med varer fra de øvrige vesteuropæiske lande.
9. Det svenske udenrigsministerium oplyser, at spørgsmålet om udstrækningen af territorialfarvandet i Østersøen stadig er genstand for fælles svensk-danske undersøgelser.
10. Kongen bestemmer, at kvinder kan dekoreres med dannebrogsordenen.
11. I et kommuniqué fra det nordiske udenrigsministermøde i Stockholm oplyses, at mødet bl. a. drøftede spørgsmålet om humanitær hjælp til Korea og emigrant- og flygtningehjælp. Endvidere gav mødet udtryk for ønskeligheden af, at det danske mindretal i Sydslesvig stadig får mulighed for at være repræsenteret i landdagen.
12. Det udenrigspolitiske nævn drøfter den militære forholdsordre med forsvarsministeren, der tiltræder et forslag af Jørgen Jørgensen (r. v.) om, at et rigsdagsudvalg får lejlighed til med regeringen og særligt sagkyndige at drøfte de statsretlige problemer, der står i forbindelse med udstedelsen af forholdsordren.
13. Statsministeriet meddeler, at der i dagene 11.–13. oktober har været ført forhandlinger om Færøernes økonomiske forhold, særlig likviditetsspørgsmålet, på grundlag af en oversigt over de økonomiske forhold på Færøerne, udarbejdet af sagkyndige, som efter det færøske landsstyres anmodning har været stillet til rådighed for regeringen. Man nåede til enighed om visse retningslinjer, og arbejdet vil blive fortsat.

Den amerikanske ambassadør i Danmark, mrs. Eugenie Anderson, udtaler under et ophold i Washington håbet om, at kongressen vil ophæve loven om begrænsning af osteimporten fra Danmark og andre lande.

16. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft forelægger i folketinget forslag til rigsdagsbeslutning om godkendelse af Grækenlands og Tyrkiets optagelse i Atlantpagten og giver i denne forbindelse en redegørelse for en række udenrigspolitiske problemer – handelen med Østeuropa, våbenstilstandsforhandlingerne i Korea, hvis eventuelle sammenbrud vil medføre en genoptagelse af overvejelserne om at stille væbnede styrker til rådighed for FN i Korea, opstillingen af en FN-bataillon og Vesttysklands fremtidige stilling. Ministeren udtaler sin beklagelse af den nye valglov for Slesvig-Holsten, der kan medføre, at det danske mindretal ikke bliver repræsenteret i landdagen.

Finansminister Thorkil Kristensen fremsætter og folketinget vedtager enstemmigt forslag om ophævelse af afgiften af rejsevaluta.

17. Eksportprisen for dansk smør, der 1. oktober 1951–30. september 1952 leveres til Storbritannien i henhold til langtidskontrakten, er efter forhandling mellem mejeriforeningernes fællesorganisation

og levnedsmiddelministeriet fastsat til 314 s. pr. cwt. (598 kr. pr. 100 kg), hvilket er en forhøjelse på 7½ % eller 42 øre pr. kg i forhold til året før. Bestemmelsen om, at langtidskontrakten ikke omfatter leverancer ud over 115.000 long tons årlig, ophæves.

Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft forelægger i fkt. forslag til rigsdagsbeslutning ang. Danmarks undertegnelse af Torquayprotokollen af 21. april 1951, og i tilknytning hertil fremsætter finansminister Thorkil Kristensen forslag om ændringer i toldloven.

Landstinget vedtager forslaget om ophævelse af afgiften af rejsevaluta, der hermed er færdigt fra rigsdagen.

18. Efter to dages debat, hvorunder man også kommer ind på den militære forholdsordre, vedtager fkt. med 103 stemmer mod 22 (r. v., k. og 3 rf.) forslaget om godkendelse af Grækenlands og Tyrkiets optagelse i Atlantpagten. Et forslag fra rf. om folkeafstemning om spørgsmålet forkastes med 96 stemmer mod 30 (rf., r. v. og k.) og en kommunistisk dagsorden mod Danmarks medlemsskab af Atlantpagten med 118 stemmer mod 8.

Finansudvalget tiltræder et forslag om, at Hypotekbanken midlertidigt får adgang til at udvide sin overtrækskredit i Nationalbanken fra 5 til 12 mill. kr., således at der bliver rigeligere midler til rådighed til finansiering af den kommunale lånefonds udlån.

19. Lars P. Jensen forelægger i fkt. på socialdemokratiets vegne forslag om skærpelse af prisloven, og Oluf Pedersen (rf.) forelægger forslag om ophævelse af loven om bunden opsparing.

Landstinget vedtager med 55 stemmer mod 7 (r. v. og k.) forslaget til rigsdagsbeslutning om godkendelse af Grækenlands og Tyrkiets optagelse i Atlantpagten.

22. Nationalbanken udvider adgangen til genbelåning af byggelån til også at omfatte parcelhusbyggeri.

23. Handelsminister Rytter fremsætter i fkt. forslag om uændret forlængelse af prisloven til 15. november 1952.

Under folketingets 1. behandling af forslag til rigsdagsbeslutning ang. Torquay-protokollen oplyser udenrigsministeren, at U.S.A. erkender, at „osteloven" er i strid med GATT's regler, og at man, hvis det ikke lykkes at få kongressen til at ophæve den, vil rådføre sig med de interesserede lande med henblik på at skaffe disse kompensation for den lidte skade.

24. Finanslovdebatten begynder. H. C. Hansen (s.) angriber kreditstramningspolitikken, og Bertel Dahlgaard (r. v.) udtaler, at kreditstramningen bør drøftes mellem regering og rigsdag.

25. En dansk-italiensk vareudvekslingsaftale for tiden 15. okt. 1951–14. okt. 1952 indeholder danske eksportkontingenter til godt 200 mill. kr., medens værdien af de danske importvarer kan anslås til godt 100 mill. kr.

26. Bertel Dahlgaard (r. v.) forelægger i fkt. forslag til lov om fremme af udbyttedeling.

Fkt. foretager 1. behandling af regeringsforslaget om uændret forlængelse af prisloven og behandler samtidig det socialdemokratiske prislovforslag, der afvises af ordførerne for v., k.f. og rf., medens den radikale ordfører vil høre priskontrolrådet, før han tager endelig stilling.

Landstinget vedtager forslaget til rigsdagsbeslutning ang. Torquay-protokollen og forslaget om ændringer i toldloven, hvilke forslag hermed er færdige fra rigsdagen.

Indenrigsministeren nægter at anerkende „Dansk Samling" som politisk parti, idet en del af de 10.565 underskrifter på den indsendte partianmeldelse ikke kan godkendes.

30. Formanden for industrirådet, direktør Axel Gruhn, udtaler sig for en å jourføring af toldsatserne i overensstemmelse med prisstigningen og for en aktiv toldpolitik.

31. Oktoberpristallet stiger 3 points til 369, den mindste stigning siden juli 1950.

Statsminister Erik Eriksen oplyser under finanslovdebatten, at regeringen ikke har godkendt smøraftalen med England.

De førende erhvervsorganisationer opretter et eksport-samråd.

November 1951

1. Rødovre kommunes kontortjenestemænd går i strejke om højere løn, efter at amtsrådet har nægtet at godkende en overenskomst mellem kommunen og handels- og kontormedhjælperforbundet.
6. Arbejdet på Rødovre kommunekontor genoptages på de hidtidige vilkår, efter at fhv. statsminister Hans Hedtoft har henstillet, at konflikten afgøres ved frivillig voldgift.
7. Den økonomiske Europa-kommission i Genève udtaler i en kvartalsrapport, at Danmark har det dårligste bytteforhold af alle lande i Europa.

Ca. 3500 mand fra en række københavnske arbejdspladser går i demonstrationstog til Christiansborg for at protestere mod den bundne opsparing.

Priskontrolrådet anbefaler regeringens forslag om forlængelse af den hidtidige prislov under forudsætning af, at loven fortolkes således, at prismyndighederne får adgang til at gribe ind over for ekstraordinært høje priser selv i de tilfælde, hvor der hersker fri konkurrence, og hvor der er tilstrækkeligt med varer på markedet.

9. Ved folketingets 1. behandling af det socialdemokratiske forslag om nedsættelse af den kommunale valgretsalder til 21 år og ophævelse af valglovens opholds- og skattebestemmelser samt af det kommunistiske forslag om nedsættelse af valgretsalderen til 21 år ved kommunale valg og menighedsrådsvalg får forslaget om valgretsalderens nedsættelse tilslutning fra rf., medens Oluf Steen (r. v.) ønsker spørgsmålet behandlet i ro i forbindelse med forfatningskommissionens arbejde. Det socialdemokratiske forslag henvises til udvalg, medens det kommunistiske forslag efter Aksel Larsens ønske går direkte til 2. behandling.
10. I København underskrives en dansk-jugoslavisk vareudvekslingsaftale for tiden 1. nov. 1951–31. okt. 1952. Leverancerne vil andrage ca. 26 mill. kr. hver vej.

Den nordiske parlamentariske komité for friere samfærdsel afslutter et møde i København, hvor der opnås enighed om, at de tekniske forudsætninger for en nordisk pasunion er til stede, at håndbagage i princippet bør kunne ind- og udføres frit ved rejse mellem de nordiske lande, samt at valutakontrollen ved grænserne bør søges afskaffet.

13. Fkt. vedtager ved 3. behandling med 80 stemmer mod 9 (rf.) – 7 k. stemmer ikke – at forlænge prisloven uændret til 30. april 1952.
14. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft taler i FN.s plenarforsamling og opfordrer Sovjetrusland til ikke blankt at afvise vestmagternes forslag om en åben kontrol med rustningerne.

Som svar på en henvendelse fra det radikale venstres rigsdagsgruppe meddeler statsminister Erik Eriksen, at regeringen agter at tage spørgsmålet om kreditpolitikken op til drøftelse med rigsdagens partier.

Den parlamentariske kommission udsender beretning om de undersøgelser, den har ladet foretage i anledning af påstandene om, at der på et møde ved Rostock den 17. marts 1940 skulle være truffet aftale mellem Himmler og udenrigsminister P. Munch om en gnidningsløs besættelse af Danmark. Det er godtgjort, at hverken Munch eller Himmler har kunnet være i Rostock den nævnte

dato. Kommissionen offentliggør desuden supplerende oplysninger om besættelsen den 9. april 1940.

Under den fortsatte finanslovdebat imødegår indenrigs- og boligminister Aksel Møller Kjærbøls og Bertel Dahlgaards kritik af bygge- og boligpolitikken. Forsvarsminister Harald Petersen beklager, at en del af pressen behandler militært stof på en ansvarsløs og letsindig måde og dermed går fremmede efterretningsvæseners ærinde.

Landstinget vedtager forslaget om forlængelse af prisloven, der hermed er færdigt fra rigsdagen.

15. Under finanslovsdebatten i fkt. udtaler finansminister Thorkil Kristensen, at beskatningen i Danmark hører til de laveste i Europa i forhold til indtægterne, og at Danmark er det land inden for Atlantorganisationen, der anvender den mindste procent af sine indtægter til militære formål.
16. Folketingsmand Hans Pinstrup meddeler sine vælgere i Sæbykredsen, at han p. gr. af sit arbejde som formand for de jydske landboforeninger og præsident i landbrugsrådet ikke ønsker at blive genopstillet ved det kommende folketingsvalg.
17. Ved det jydske venstres møde i Aalborg henstiller finansminister Thorkil Kristensen til kreditforeningerne ikke at svigte deres opgave, så at de, der vil bygge eller købe ejendom, skal henvende sig til staten om finansiering.
20. Fkt. foretager 1. behandling af et regeringsforslag om ændring i loven om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde, hvorefter militærnægteres tjenestetid skal forlænges forholdsvis, dersom den militære tjenestetid forlænges.
21. Fkt. afslutter finanslovsdebatten med at forkaste en kommunistisk dagsorden mod den bundne opsparing med 85 stemmer mod 6 (k.), medens 11 rf. undlader at stemme.
23. Socialdemokratiet og det radikale venstre afslår en opfordring fra finansministeren om at udpege repræsentanter til at indtræde i et udvalg om reformer i skattelovgivningen.

Ved en eksplosionskatastrofe i en værkstedsbygning på Holmen bliver 16 mennesker dræbt og 60 såret.

26. I et møde mellem den fungerende finansminister, fiskeriminister Knud Réc, og repræsentanter for s., v., k.f. og r.v. er der enighed om, at den bundne opsparing er et led i hele kriselovkomplekset og ikke skal ophæves. Der forhandles om mulighederne for gennem administrationen af dispensationsbestemmelserne at tage særlige hensyn, hvor arbejdsløshed eller andre forhold har skabt vanskeligheder for skatteyderne.
27. Finansministeren fremsætter i fkt. forslag til ligningslov for skatteåret 1952–53. Maksimalindkomst- og nedslagsbeløb foreslås forhøjet af hensyn til forhøjelsen af alders- og invaliderenten m. m., og forsikringsfradraget foreslås sat op fra højst 400 til højst 600 kr., hvilket anslås at ville medføre et provenutab for statsskattens og den fælleskommunale skats vedkommende på 20 mill. kr.
28. Ved 1. behandling i fkt. af et kommunistisk forslag om ændring af afstemningsreglerne i lov om mægling i arbejdsstridigheder afvises forslaget af arbejds- og socialministeren og de øvrige partiers ordførere.
29. Justitsministeren nedsætter en kommissionsdomstol under landsdommer H. Olafsson til at undersøge eksplosionsulykken på Holmen den 23. november.

Højesteret stadfæster landsrettens dom (3 måneders fængsel) over chefredaktør Børge Houmann, „Land og Folk", for æresfornærmelse og bagvaskelse over for rigsadvokat Pihl.

30. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft dementerer, at der ved Atlantpagtrådets møde i Rom er stillet krav om 3 dansk-norske divisioner.

Forhandlingerne mellem finansministeren og repræsentanter for de fire „gamle" partier om administrative lempelser i den bundne opsparing afsluttes, og det meddeles, at et nyt cirkulære fra

finansministeriet vil præcisere, i hvilke tilfælde der kan opnås lempelse i eller fritagelse for erlæggelse af bunden opsparing.

Spareudvalget behandler et forslag af Jensen-Broby (v.) om at nedsætte alle frie bevillinger på finanslov og tillægsbevillingslov med 10 %.

December 1951

2. Redaktørforeningens årlige fællesmøde vedtager en udtalelse, hvori man protesterer mod, at statsradiofonien påtænker at udgive et programblad.
4. Det nordiske interparlamentariske forbunds råd vedtager på et møde i Stockholm den 3. og 4. december at anbefale oprettelsen af et nordisk råd, bestående af repræsentanter for Danmarks, Islands, Norges og Sveriges parlamenter og regeringer. Rådet skal samles een gang om året til ordentlig samling, og desuden skal overordentlige samlinger kunne finde sted.
5. Indenrigsminister Aksel Møller fremsætter i landstinget forslag om ændring af værnepligtslovgivningen, således at der bliver hjemmel til i hvert af årene 1952–55 at indkalde en del af de 20-årige til aftjening af værnepligt.
6. Forsvarsministeriet bemyndiger hærkommandoen til at forøge hærens „hårde kerne" – kontraktansatte mather og unge befalingsmænd – med yderligere ca. 1800 mand.

   Det meddeles, at Danmarks gæld til den internationale betalingsunion i november reduceredes med 92 mill. kr. til 331 mill. kr.

   Handelsminister Rytter udtaler, at den britiske importnedskæring sandsynligvis vil betyde en nedgang i vore eksportindtægter fra England med 100–150 mill. kr.
9. I sin tale ved journalistforbundets stiftelsesfest bebuder statsminister Erik Eriksen frigivelse af importen af lastvogne, forøgelse af importen af varevogne og personbiler med 50 % og forhøjelse af turist-rejsevalutabeløbet fra 500 til 750 kr. Med henblik på overenskomstforhandlingerne advarer han arbejdere og arbejdsgivere mod at undergrave den stabilitet, der er indtrådt, ved pånyt at starte kapløbet mellem lønninger, priser og avancer.
11. Den socialdemokratiske rigsdagsgruppe giver tilslutning til regeringens forslag om forlængelse af den militære tjenestetid til 18 måneder og forøgelse af forsvarsudgifterne i de kommende tre år, idet man dog tager forbehold m. h. t. dækningen af udgifterne.
12. I fkt. giver udenrigsminister Ole Bjørn Kraft og finansminister Thorkil Kristensen på foranledning af en kommunistisk forespørgsel og en forespørgsel fra de øvrige partier en redegørelse for den seneste tids internationale forhandlinger og Danmarks udenrigspolitiske stilling. Medens udenrigsministeren giver en oversigt over forhandlingerne i FN. og Atlantpagtrådets drøftelser i Rom, gør finansministeren rede for arbejdet i Atlantpagtorganisationens 12 mands komité, hvoraf han er medlem, og oplyser, at komitéens forslag for Danmarks vedkommende vil gå ud på en forhøjelse af forsvarsudgifterne i 3 årsperioden 1. juli 1951–30. juni 1954 fra ca. 2220 mill. kr. til ca. 3100 mill. kr. Ved at forlænge tjenestetiden til 18 måneder vil Danmark fra foråret 1953 have en beredskabsstyrke på 1 division eller ca. 18000 mand.

   Efter en langvarig debat vedtager fkt. med 100 stemmer mod 28 (r.v., rf. og k.) en dagsorden, der giver tilslutning til gennemførelse af 18 måneders tjenestetid fra maj 1953.

   Fkt. vedtager ved 3. behandling regeringsforslaget om brændselshjælp til arbejdsløse, efter at der i udvalget er opnået enighed om visse ændringer.

   Landstinget vedtager ved 3. behandling forslaget om nedsættelse af indkal-

delsesalderen med 45 stemmer mod 8.

13. Ved folketingets 2. behandling af forslag til ligningslov vedtages en ændring, der indfører et almindeligt lønmodtagerfradrag på 300 kr. Kommunistiske ændringsforslag, der ville medføre et indtægtstab på 200 mill. kr., forkastes med de øvrige partiers stemmer.

Landstinget vedtager ved 3. behandling forslagene om halvårlig pristalsregulering af alders- og invalideren ter, normalbidrag m. m. samt forslaget om en permanent ordning af brændselshjælpen til arbejdsløse, hvilke forslag hermed er færdige fra rigsdagen.

Ved landstingets 2. behandling af forslag om ændringer i adoptionsloven forkastes et ændringsforslag, hvorefter „legemlig mangel" ikke, som af ministeren foreslået, skal kunne være ophævelsesgrund, med 31 stemmer mod 21 (r.v., k.f. og medlemmer af de øvrige partier).

Under forudsætning af partiernes godkendelse bevilger folketingets finansudvalg 2.5 mill. kr. til fortsat undersøgelse af bly- og andre mineralforekomster i Østgrønland. Det er hensigten, at der skal stiftes et aktieselskab til udnyttelse af blyforekomsterne, og de 2.5 mill. kr. skal indgå som statens andel af en aktiekapital på foreløbig 10 mill. kr.

14. Fkt. vedtager ved 3. behandling forslaget om nedsættelse af den militære indkaldelsesalder med 92 stemmer mod 29 (r.v., rf. og k.), og landstinget vedtager forslag til ligningslov for 1952–53 og forslagene om saltvandsfiskeri, ferskvandsfiskeri og fiskeri i Gudenå. Samtlige disse forslag er hermed færdige fra rigsdagen.

15. Der træffes aftale om varebytte med Sovjetunionen. Danmark skal levere 4000 t smør og 3500 t soflæsk til en samlet værdi af 46.7 mill. kr., medens Sovjetunionen leverer 20.000 t rug, 10.000 t hvede, 30.000 t havre og 12.000 t oliekager til en samlet værdi af 51 mill. kr.

Statsminister Erik Eriksen udtaler om overenskomstforhandlingerne, at de krav, fagbevægelsen har fremsat, er af en sådan karakter, at ingen formentlig tør gå ind på dem.

16. Arbejdsgiverforeningen udsender 1. varsel om lockout i jernindustrien i anledning af en konflikt mellem formerforbundet og maskinfabriken „Nordsten" i Hillerød.

17. En dansk-tysk handelsaftale for 1952 åbner mulighed for en samhandel i begge retninger til et samlet beløb af ca. 1600 mill. kr. Forbundsregeringen vil snarest muligt forelægge forbundsdagen forslag om bortfald af tolden på kød og nedsættelse af tolden på ost.

En af undervisningsministeriet nedsat kommission er enig om Danmarks juridiske ret til de islandske håndskrifter, men der er uenighed om, i hvilket omfang man uanset den juridiske ret bør imødekomme Islands ønske om at få håndskrifterne udleveret.

18. Nationalbanken meddeler, at den efter de indførte ændringer i formen for handelen med fremmed valuta i London som hidtil ved fastsættelsen af valutakurserne vil gå ud fra de af de enkelte lande overfor Den internationale Valutafond anmeldte pariteter.

„Pravda" anklager den danske regering for at gennemføre omfattende militære foranstaltninger, der ikke har noget at gøre med landets forsvar, men som har til formål at gennemføre Atlantpagtens aggressive hensigter, og skriver, at amerikanerne betragter Danmark som aggressionens platform i det nordvestlige Europa.

29. Det meddeles, at Danmark hidtil har fået 266 mill. $ i Marshall-hjælp.